

Mišljenje Europskog gospodarskog i socijalnog odbora o Komunikaciji Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija o strateškom okviru EU-a o zdravlju i sigurnosti na radu 2014. – 2020.

[COM(2014) 332 završna verzija]

(2015/C 230/13)

Izvjestitelj: Carlos TRINDADE

Dana 6. lipnja 2014. godine, sukladno članku 304. Ugovora o funkcioniranju Europske unije, Europska komisija odlučila je savjetovati se s Europskim gospodarskim i socijalnim odborom o

Komunikaciji Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija o strateškom okviru EU-a o zdravlju i sigurnosti na radu 2014. – 2020.

COM(2014) 332 završna verzija.

Stručna skupina za zapošljavanje, socijalna pitanja i građanstvo, zadužena za pripremu rada Odbora o toj temi, Mišljenje je usvojila dana 20. studenog 2014. godine.

Europski gospodarski i socijalni odbor usvojio je mišljenje na 503. plenarnom zasjedanju održanom 10. i 11. prosinca 2014. (sastanak od 11. prosinca 2014.), sa 189 glasova za, 23 protiv i 20 suzdržanih.

1. Zaključci i preporuke

1.1. EGSO pozdravlja postojanje sveobuhvatnog te gospodarski i socijalno uznapredovalog okvira u EU-u koji nadopunjuju europske višegodišnje strategije prilagođene okolnostima svake pojedine države članice. Međutim, EGSO smatra da postoje poteškoće, nedostaci i novi izazovi za koje se mora iznaći rješenje.

1.2. EGSO cijeni namjeru Komisije da se usredotoči na prevenciju, pojednostavljivanje propisa – ne dovodeći u pitanje postojeću razinu zaštite – te njihovo primjereno poštivanje. Strategijom se mora zajamčiti ravnoteža između visoke razine zaštite i administrativnog opterećenja poduzeća.

1.3. EGSO pozdravlja usmjerenost Komisije na mala i srednja poduzeća u vidu pružanja savjetovanja, informacija i smjernica, uz uporabu informacijskih i komunikacijskih tehnologija i jačanje koordinacije među javnim službama u pružanju potpore MSP-ovima.

1.4. EGSO smatra da je neophodna bolja osposobljenost inspektora rada i povećanje njihova broja – s obzirom na to da u otprilike polovici država članica nije dostignut minimalan broj sukladno preporuci Međunarodne organizacije rada (jedan inspektor na 10 000 radnika).

1.5. S obzirom na to da je potrebno stvoriti kulturu prevencije kod mladih, osoba koje su nedavno diplomirale, pripravnika i naučnika, EGSO Komisiji preporučuje usvajanje mjera u cilju pružanja odgovarajućih i praktičnih informacija i obuke navedenim skupinama.

1.6. EGSO također prepoznaje važnost ulaganja u prevenciju te se u potpunosti slaže s činjenicom da takvo ulaganje ne mogu vršiti samo poduzeća, već da je to obveza i država članica. Poziva na povećano ulaganje poduzeća i država članica, uz zajamčeno sudjelovanje radnika.

1.7. EGSO ističe poteškoće u EU-u u pogledu raspoloživosti podataka te poziva Komisiju da hitno pripremi statistike i pokazatelje koji će posebice uzimati u obzir spol i životni ciklus radnika. Na razini EU-a moraju se pravno urediti i objaviti popis profesionalnih bolesti, uključujući ozljede za vrijeme radnog vremena, te pravila o izvještavanju i statističkoj obradi tih podataka. Preporučuje da se djelovanje specijaliziranih agencija osnaži i da se šira javnost upozna s njihovim radom te da širenje informacija i dobrih praksi pridonese jačanju kulture prevencije. Moraju se detaljnije ispitati novi rizici te se u skladu s rezultatima istraživanja pripremiti odgovarajuće mjere (zakonodavne ili druge naravi).

1.8. EGSO smatra da je uključivanje radnika i svih socijalnih partnera na svim razinama i na radnom mjestu od temeljne važnosti za učinkovitu provedbu strategije. Poziva Komisiju da intenzivira rasprave i savjetovanje sa socijalnim partnerima te razvije usklađene mjere. Države članice moraju promicati socijalni dijalog i sklapanje kolektivnih ugovora.

1.9. EGSO kritizira činjenicu da Komisija na europskoj razini nije utvrdila kvantitativne ciljeve u pogledu ozljeda na radu i profesionalnih bolesti te preporučuje državama članicama da to uključe u svoje nacionalne strategije.

2. Važnost zdravlja i sigurnosti na radu

2.1. Strateška važnost zdravlja i sigurnosti na radu u Europi proizlazi iz samog Ugovora o funkcioniranju Europske unije, koji se u člancima 151. i 153. izričito bavi tim pitanjima, posebice u cilju usklađivanja napretka na području radnih uvjeta.

2.2. Usprkos rezultatima nedavnog istraživanja Eurobarometra koji pokazuju da je velika većina zadovoljna sa stanjem zdravlja i sigurnosti na radnom mjestu (85 %), a 77 % ispitanika tvrdi da su im na radnom mjestu na raspolaganju informacije i/li osposobljavanje na tom području, zdravlje i sigurnost na radu u EU-u mogu se unaprijediti s obzirom na vrlo zabrinjavajuću trenutačnu situaciju: godišnje u EU-u više od četiri tisuće radnika izgubi život zbog ozljeda na radu, a više od tri milijuna pretrpi tešku ozljedu na radu koja uzrokuje izostanak s posla dulji od tri dana. Otprilike jedan od četiri radnika smatra da su mu zdravlje i sigurnost ugroženi zbog posla ili da njegov posao ima posebno negativan učinak na zdravlje. U Njemačkoj je 460 milijuna dana bolovanja prouzročilo gubitak proizvodnosti koji se procjenjuje na 3,1 % BDP-a, a u Ujedinjenoj Kraljevini neto trošak za državu u fiskalnoj godini 2010. – 2011. procjenjuje se na dvije milijarde i 381 milijun funti.

2.3. Sukladno podacima Međunarodne organizacije rada, tijekom 2008. godine u EU-u je zabilježeno 160 tisuća smrtnih slučajeva zbog bolesti povezanih s radom, među kojima je rak bio glavni uzročnik smrti (oko 96 tisuća slučajeva). Procjenjuje se da u Europi svake 3,5 minute jedna osoba umre od posljedica ozljede na radu ili profesionalne bolesti. Bez obzira na to, Europa je pionir po pitanju zdravlja i sigurnosti na radu.

2.4. Troškove povezane sa zdravljem i sigurnosti na radu treba shvatiti kao vrstu ulaganja, a ne tek kao rashode. Osim toga, Komisija navodi da, u skladu s posljednjim procjenama, ulaganja na tom području mogu imati visoku stopu povrata: u prosjeku 2,2, a između 1,29 i 2,89. S druge strane, naglašava se da nepostojanje dobrih radnih uvjeta stvara troškove poduzećima, kao i činjenica da su u nekim zemljama premije osiguranja relativno niže za poduzeća u kojima nema ozljeda na radu.

2.5. Unatoč određenom relativnom uspjehu europske strategije za zdravlje i sigurnost na radu za razdoblje 2007. – 2012. ⁽¹⁾ u pogledu jasnijih propisa EU-a ili veće uključenosti država članica, činjenica je da nije ostvaren cilj smanjenja pojave profesionalnih bolesti te i dalje postoje goleme manjkavosti u mikropoduzećima te malim i srednjim poduzećima koje iznose na vidjelo velike poteškoće u ispunjavanju zakonskih obveza, a posljedica su oskudnih financijskih sredstava, kao i tehničkih i ljudskih kapaciteta. Dodatni su negativni aspekti slaba prevencija profesionalnih bolesti i bolesti povezanih s radom, manjak statističkih podataka i praćenja, nedovoljna povezanost zdravlja i sigurnosti na radu s okolišem i kemijskim proizvodima te slaba uključenost socijalnih partnera. Još je manje saznanja o zdravlju i sigurnosti radnika u sektorima koji uključuju neprijavljeni rad i netipične oblike rada (posebice u raznim poljoprivrednim, industrijskim i uslužnim poduzećima), rad na daljinu, samostalne djelatnosti i kućanske usluge.

2.6. Ističe se da je smanjeni broj ozljeda na radu u Europi zadnjih godina vjerojatno djelomično posljedica smanjenja zaposlenosti u sektorima koji su najizloženiji visokom riziku budući da je u državama članicama općenito došlo do znatnih rezova na području zdravlja i sigurnosti na radu, posebice u pogledu aktivnosti povezanih sa zakonodavstvom, inspekcijom i prevencijom.

2.7. EGSO se slaže s utvrđivanjem glavnih izazova s kojima se EU susreće i traži od Komisije čvrste politike i mjere za suočavanje s njima: bolju razinu provedbe učinkovitih i djelotvornih mjera sprečavanja rizika u državama članicama putem jačanja kapaciteta mikropoduzeća te malih i srednjih poduzeća; bolju prevenciju bolesti povezanih s radom pomoću smanjenja postojećih i novih rizika te rizika u nastajanju; te, naposljetku, dosljednu i učinkovitu reakciju na demografske promjene.

⁽¹⁾ U EU-u je između 2007. i 2011. godine stopa pojave ozljeda na radu koje uzrokuju izostanak s posla dulji od tri dana pala za 27,9 %.

2.8. Ako plod zajedničkih napora država članica bude manji broj profesionalnih bolesti i ozljeda na radu, na taj će se način također štititi ulaganje u ljudske resurse jer će se spriječiti troškovi zdravstvene zaštite i dodatni socijalni troškovi te će se tako promicati europsko socijalno društvo.

3. Kontekst europske strategije za zdravlje i sigurnost na radu 2014. – 2020.

3.1. Dostojni uvjeti u pogledu zdravlja i sigurnosti na radu, u skladu sa strategijom Europa 2020., mogu znatno pridonijeti pametnom, održivom i uključivom rastu. Strateški okvir i uredbe Europske unije, zajedno s nacionalnim strategijama i propisima, jamstvo su očuvanja zdravlja i sigurnosti radnika. EGSO izražava žaljenje zbog kasnog donošenja ove komunikacije i zbog činjenice da nisu uzeti u obzir prijedlozi iz mišljenja koje je jednoglasno usvojio Savjetodavni odbor za sigurnost i zaštitu zdravlja na radu, koji kao tripartitno tijelo predstavlja različite interese EU-a.

3.2. EGSO ističe da se u Komunikaciji Komisije ne predviđa deblokada zakonodavstva, osobito u pogledu mišićno-koštanih problema i revizije postojeće direktive o zaštiti radnika od kancerogenih tvari. EGSO utvrđuje i nepostojanje referentnih modela za stvaranje pravnog okvira za predviđanje promjena, na što je već pozvao i Europski parlament. EGSO poziva Komisiju na hitno rješavanje tih pitanja.

3.3. EGSO, koji je svojevremeno pozdravio europski cilj smanjenja ozljeda na radu za 25 %⁽²⁾, mora izraziti žaljenje zbog nepostojanja kvantitativnog određenja tog cilja za razdoblje 2014. – 2020. EGSO je kritizirao i „nepostojanje sličnog cilja u pogledu smanjenja profesionalnih bolesti”, što je slučaj i u ovoj Komunikaciji i što stoga zaslužuje jednaku osudu. Smatra se da je od temeljne važnosti razvoj europskih statističkih instrumenata u pogledu ozljeda na radu, profesionalnih bolesti i izloženosti različitim profesionalnim rizicima.

3.4. Bolja provedba europskih i nacionalnih pravila i propisa nužnost je koju u velikoj mjeri priznaju socijalni partneri i javnost. EGSO smatra da je neophodno ojačati kapacitete mikropoduzeća i malih i srednjih poduzeća kako bi, u okviru ispunjavanja zakonskih obveza, provela učinkovite i djelotvorne mjere sprečavanja rizika. Prioritetne mjere zahtijevaju potporu javne politike za veće poticaje, pomoć i personalizirano tehničko savjetovanje.

3.5. Tehnološke inovacije i novi oblici organizacije rada, osobito novi, netipični radni uvjeti, stvaraju nove okolnosti s novim izazovima, ali i nove rizike koji još nisu na odgovarajući način utvrđeni. Utvrđivanje tih rizika i njihovo sprečavanje te definiranje postojećih i novih profesionalnih bolesti prijeke su zadaće. Neophodno je i neodložno iznaći rješenja izmjenom postojećeg zakonodavstva ili usvajanjem novog zakonodavstva primjerenog utvrđenim rizicima.

3.6. Ostvareni napredak na području očekivanog životnog vijeka mijenja demografsku strukturu europskog stanovništva te ne znači nužno napredak na području očekivanog životnog vijeka u dobrim zdravstvenim uvjetima. Radni uvjeti imaju važnu ulogu u zdravstvenim problemima koji se u pravilu povećavaju s dobi, osobito zbog kumulativnog učinka nekih profesionalnih rizika. Bolja prevencija od početka profesionalnog života i tijekom cijelog životnog ciklusa radnika doprinosi prevladavanju izazova koje postavlja demografski razvoj. S druge strane, potrebno je financirati nacionalna i europska istraživanja u svrhu utvrđivanja temeljnih problemskih pitanja na tom području.

3.7. EGSO smatra da je u EU-u došlo do pogoršanja stanja u pogledu nesigurnosti radnika i oblika netipičnog rada te da je gospodarska kriza neke države članice i neka društveno neodgovorna poduzeća primorala na znatno smanjenje aktivnosti povezanih sa zdravljem i sigurnosti na radu. Takvo je stanje neprihvatljivo.

3.8. S druge strane, valja istaknuti da su neka poduzeća na dobrovoljnoj osnovi i izvan granica svojih pravnih obveza razvila mjere i djelovanje u cilju podupiranja unapređenja zdravlja, sigurnosti i dobrobiti svojih radnika. Takav stav u pogledu društvene odgovornosti tih poduzeća zavrjeđuje da ga Komisija i države članice prepoznaju i podupru kako bi kultura društvene i ekološke odgovornosti postala opća pojava u poslovnom svijetu diljem Europe.

⁽²⁾ Vidjeti SL C 224 od 30.8.2008., str. 88.-94.

3.9. EU se neprestano suočava s gospodarskom stagnacijom i visokim stopama nezaposlenosti. Nezaposlenost predstavlja posebno područje u smislu zaštite zdravlja na radu budući da je u nekim slučajevima povezana s duševnim bolestima. Neprijavljeni radnici također su izloženi visokim rizicima i ozljedama na radu. EGSO je uvjeren da unapređenje životnih uvjeta, posebice u pogledu zdravlja i sigurnosti na radu, uz strukturna ulaganja, predstavlja vrlo važan doprinos održivom gospodarskom rastu, promicanju kvalitetnih radnih mjesta i socijalnoj koheziji.

4. Opće napomene

4.1. Razvoj globalnog okvira za zdravlje i sigurnost na poslu i njegova učinkovita primjena u cijeloj Europskoj uniji od temeljne su važnosti za održiv gospodarski rast. Većina ispitanika u okviru javnog savjetovanja koje je EU⁽³⁾ pokrenuo potvrdila je nužnost daljnjeg usklađivanja na razini EU-a (93 % ispitanika) te podržala cilj održavanja visokog stupnja sukladnosti s načelima zdravlja i sigurnosti na radu, neovisno o veličini poduzeća.

4.2. Usprkos određenom napretku koji je zadnjih godina ostvaren u brojnim državama članicama, posebice na području ozljeda na radu, što se djelomično može zahvaliti i smanjenoj zaposlenosti, kultura prevencije nije postala opća pojava u EU-u te se mala i srednja poduzeća susreću s poteškoćama na razini sredstava i kapaciteta koje je moguće nadvladati tek mjerama tijela javne vlasti na području informiranja, osposobljavanja te tehničke pomoći i savjetovanja. Te se mjere tijela javne vlasti moraju prilagoditi potrebama raznih sektora, kao i posebnostima svakog sektora.

4.3. Ključno obilježje socijalnoga dijaloga ogleda se u sudjelovanju predstavnik radnika, na razini poduzeća i radnog mjesta, u rješavanju profesionalnih rizika. Poduzećima se financijska potpora smije dodijeliti samo pod uvjetom da se poštuju standardi zdravlja i sigurnosti na radu. Iskustva različitih europskih zemalja upućuju na važnost skupnih sporazuma koji omogućavaju uspostavu regionalnih ili sektorskih predstavničkih tijela te potiču socijalni dijalog i prevenciju.

4.4. Razne javne službe koje djeluju na području zdravlja i sigurnosti nedovoljno su povezane. Primjetna je određena neučinkovitost i/li slaba uporaba mehanizama za uključivanje socijalnih partnera na svim razinama, kao i mehanizama za pregovore i za uspostavu posebnih sektorskih sporazuma te je te aspekte važno unaprijediti. Sustavnija suradnja između službi javnog zdravstva i službi prevencije na radnom mjestu pridonosi unapređenju prevencije i omogućava lakše otkrivanje profesionalnih bolesti. U državama članicama moraju biti uspostavljene jedinstvene kontakt-točke za lakše povezivanje javne uprave s malim i srednjim poduzećima.

4.5. U pogledu proračunskih poteškoća, većina država članica smanjila je financijska sredstva i ljudske resurse namijenjene ustanovama i tijelima povezanim sa zdravljem i sigurnosti na radu, posebice na polju inspekcija rada; u tom je resoru došlo do znatnog smanjenja inspeksijskih aktivnosti kao i aktivnosti pružanja podrške i savjetovanja poduzećima. EGSO poziva na korjenitu izmjenu ovog stanja koje je u potpunosti neprihvatljivo, posebice s obzirom na pojavu sve ozbiljnijih novih i važnih rizika te srozanu razinu životnih uvjeta i sigurnosti radnika (sve veći psiho-socijalni rizici koje djelomično izazivaju nezaposlenost i nesigurnost na radu).

4.6. Države članice moraju poticati i promicati kolektivno pregovaranje i sklapanje kolektivnih sporazuma, pri čemu se socijalnim partnerima mora jamčiti važna i djelotvorna uloga u oblikovanju i provedbi politika zdravlja i sigurnosti na radu te u promicanju sigurnog i zdravog okruženja na radnom mjestu.

4.7. EGSO izražava žaljenje zbog slabog napretka koji je ostvaren na području europskih statistika o zdravlju i sigurnosti te ustraje na važnosti i hitnosti ujednačavanja definicija i sustava priznavanja i izvještavanja na razini EU-a.

4.8. EGSO se slaže sa stajalištem Komisije da uključivanje socijalnih partnera na svim razinama osigurava učinkovito i djelotvorno oblikovanje i provedbu politika i strategija za zdravlje i sigurnost na radu. Na tom području, presudnu ulogu moraju igrati europske strukture za socijalni dijalog i Tripartitni savjetodavni odbor za sigurnost i zaštitu zdravlja na radu. Komisija pri određivanju svojih prioriteta mora pridavati veću vrijednost prijedlozima tog odbora, koji se često usvajaju jednoglasno.

⁽³⁾ Public consultation on the new occupational health and safety policy framework („Javno savjetovanje o novom okviru za politiku zdravlja i sigurnosti na radu“), Glavna uprava za zapošljavanje, socijalna pitanja i uključivanje, lipanj 2014.

4.9. EGSO u pogledu okvirnih sporazuma zaključenih u sklopu socijalnog dijaloga poziva Komisiju da hitno provjeri jamče li navedeni sporazumi zastupljenost i usklađenost s pravom Zajednice te da se slijedom toga obveže na usvajanje potrebnih mjera u cilju poštovanja tih sporazuma.

4.10. EGSO državama članicama preporučuje uporabu Europskog socijalnog fonda i drugih europskih strukturnih i investicijskih fondova (ESIF-ovi) za financiranje mjera na području zdravlja i sigurnosti na radu.

4.11. EGSO se slaže s Komisijom u pogledu nužnosti aktivnijeg razmatranja mogućih sinergija između politike zdravlja i sigurnosti na radu te drugih područja javnog djelovanja. Odbor čvrsto vjeruje da je napredak koji je većina država članica ostvarila na ovom području još vrlo slab.

5. Posebne napomene

5.1. Nacionalne strategije, ispunjavanje zakonskih obveza i nadzor

5.1.1. EGSO podupire smjernicu Komisije u pogledu nužnosti da države članice, uz savjetovanje sa socijalnim partnerima, izvrše reviziju nacionalnih strategija u svjetlu novog strateškog okvira EU-a. Međutim, preporučuje da se provede podrobna ocjena učinka prethodne nacionalne strategije. Uključivanje socijalnih partnera u strategiju 2014. – 2020. sve države članice moraju smatrati ključnim. Moraju se iznaći homogeni pokazatelji i kriteriji koji će sustavno svjedočiti o razini prihvaćanja te odgovornosti i omogućiti sustavno praćenje i vrednovanje.

5.1.2. EGSO se slaže s Komisijom u pogledu nužnosti da države članice, u suradnji s Europskom agencijom za sigurnost i zdravlje na radu (European Agency for Safety and Health at Work, EU-OSHA), stvore bazu podataka o zdravlju i sigurnosti na radu te da se u okviru agencije EU-OSHA održavaju redoviti sastanci (barem dvaput godišnje) Savjetodavnog odbora za sigurnost i zaštitu zdravlja na radu (Advisory Committee on Safety and Health at Work, ACSH) i Odbora viših inspektora rada (Senior Labour Inspector's Committee, SLIC).

5.1.3. Pružanje financijske i tehničke pomoći malim i srednjim poduzećima u provedbi projekta za online interaktivnu procjenu rizika (OIRA) i drugih instrumenata zasnovanih na informacijskim tehnologijama u državama članicama mora dobiti ključno mjesto te se mora usmjeriti na prioritetne sektore. Agenciju EU-OSHA treba ojačati financijskim i ljudskim resursima kako bi mogla igrati odlučujuću ulogu. EGSO izražava žaljenje što je uporaba sredstava iz Europskog socijalnog fonda za financiranje obrazovanja i osposobljavanja u državama članicama vrlo ograničena.

5.1.4. Utvrđivanje dobrih praksi i konkretnih smjernica, posebice za mala i srednja poduzeća, treba prilagoditi posebnim uvjetima pojedinačnih sektora i naravi poslovnih djelatnosti, a EU-OSHA mora osnažiti svoje djelovanje na tim područjima i promicati kulturu prevencije.

5.1.5. U brojnim državama članicama treba unaprijediti inspekciju rada u poduzećima, posebice na području informiranja, savjetovanja, rizika u nastajanju, lakšeg ispunjavanja zakonskih obveza te utvrđivanja i odvratanja od neprijavljenog rada. Stoga je ključno ojačati inspekcije rada u pogledu resursa i ovlasti.

5.1.6. EGSO podupire mjere u pogledu vrednovanja programa razmjene/obuke inspektora rada i usvajanje mjera za jačanje suradnje između službi za inspekciju rada u okviru SLIC-a.

5.1.7. EGSO se u potpunosti slaže s ACSH-om čije je stajalište da pitanja zdravlja i sigurnosti moraju biti strateški prioriteti EU-a, posebice mišićno-koštani problemi, bolesti s dugim razdobljem latencije (oblici raka uzrokovani radom i kronične bolesti poput plućnih bolesti izazvanih radom) i ispravna primjena Uredbe o registraciji, evaluaciji, autorizaciji i ograničavanju kemikalija (REACH) te psihosocijalni rizici povezani s radom⁽⁴⁾. Na području malih i srednjih poduzeća važno je unaprijediti vještine u pogledu zdravlja i sigurnosti, pospješiti ispunjavanje uvjeta, pružati dostupne i aktualne informacije i smjernice te provoditi mjere kako bi velika poduzeća preuzela odgovornost u odnosu na povećanje uspješnosti malih i srednjih poduzeća s kojima su u doticaju.

⁽⁴⁾ Priorités stratégiques de l'UE, 2013-2020 („Strateški prioriteti EU-a, 2013. – 2020.”), Doc. 2091_FR, veljača 2012.

5.2. Pojednostavljanje zakonodavstva

5.2.1. EGSO smatra da moguće pojednostavljenje zakonodavstva na snazi nikako ne smije dovesti u pitanje postojeće razine i neprekidno unapređenje uvjeta na području zdravlja i sigurnosti na radu europskih radnika. Javno savjetovanje EU-a pokazalo je da postoje razlike u stajalištima među socijalnim partnerima o pojednostavljanju postojećeg zakonodavstva koje bi trebalo biti uključeno u novi europski politički instrument: 73,4 % radničkih organizacija izjasnilo se protiv pojednostavljenja, a samo 4,3 % udruga poslodavaca dijeli njihovo mišljenje⁽⁵⁾. Od ukupnog broja ispitanih osoba (sveukupno 523), 40,5 % zalaže se za pojednostavljenje, 46,1 % ne slaže se s tim, a 13,4 % nema mišljenje o tom pitanju. EGSO svejedno smatra da se određena administrativna opterećenja poduzeća mogu smanjiti, no pritom se ne smiju dovesti u pitanje uvjeti u pogledu zdravlja i sigurnosti radnika.

5.2.2. Ističe se da su prema Europskom istraživanju poduzeća o novim rizicima i onima u nastajanju (ESENER) najvažniji razlozi za bavljenje zdravljem i sigurnošću na radu u poduzećima sljedeći: „ispunjavanje zakonskih obveza” (90 %), „pritisak radnika” (76 %) i „pritisak inspekcija rada” (60 %), a svi su ti elementi podložni snažnom pritisku. S druge strane, ispitivanje otkriva da među poduzećima koja ne provode redovite provjere sigurnosti na radu tek 37 % kao razlog navodi „veoma složene zakonske obveze”.

5.2.3. EGSO predlaže da utvrđivanje mogućih pojednostavljenja i/li ukinuća nepotrebnih administrativnih opterećenja za poduzeća, slijedom predviđene analize zakonodavstva na snazi, bude rezultat opsežne rasprave te sudjelovanja socijalnih partnera na svim razinama i pregovora s njima. EGSO skreće pozornost na članak 153. Ugovora, u skladu s kojim europsko zakonodavstvo uspostavlja minimalne uvjete i ovlašćuje države članice da zadrže ili usvoje propise u cilju osiguranja bolje zaštite radnika. To doprinosi većem napretku i omogućava predviđanje europskih inicijativa, kao što je bio slučaj sa zabranom azbesta u brojnim državama članicama i prije nego što je Komisija donijela sličnu odluku.

5.3. Novi rizici i rizici u nastajanju

5.3.1. Postoji velika potreba za produbljenjem znanstvenih saznanja na području novih rizika radi sprečavanja bolesti povezanih s radom i profesionalnih bolesti, a napore treba usredotočiti na razini EU-a. Veća interakcija/koordinacija između različitih europskih institucija ključna je za pronalazak odgovarajućih načina za određivanje strategija i zakonodavnih mjera za suočavanje s novim rizicima i rizicima u nastajanju. Imajući u vidu postojeće institucije, EGSO ne vidjeti potrebu uspostave novog nezavisnog savjetodavnog znanstvenog tijela.

5.3.2. EGSO sustavno ističe potrebu osiguranja boljih uvjeta u pogledu zdravlja i sigurnosti za konkretne kategorije radnika (mlade, žene, starije radnike, migrante, radnike s netipičnim ugovorima o radu i radnike s invaliditetom), kao i potrebu suočavanja s novim problemima izazvanim promjenama u organizaciji rada (posebice stresom i duševnim bolestima na radu); ta pitanja u velikoj mjeri prepoznaju države članice, socijalni partneri i društvo. EGSO smatra da se treba suočiti s tim problemima jer su u porastu te uzrokuju gospodarske i socijalne troškove. Naglašava se da je zahvaljujući rodnoj perspektivi moguće povezati politike zdravlja na radu s ostvarenim napretkom na području jednakosti.

5.4. Statistički podaci

5.4.1. Veliki nedostaci u pogledu vjerodostojnih, pravovremenih i usporedivih statističkih podataka na europskoj razini jedan su od ključnih problema na području zdravlja i sigurnosti na radu. Ova osude vrijedna situacija koja se neobjašnjivo proteže već godinama mora se riješiti. EGSO podupire mjere Komisije za prevladavanje tih poteškoća te Komisija i države članice moraju te mjere staviti u sam vrh prioriteta. Države članice mogu prema nahođenju razviti dodatne statistike koje će biti detaljnije i prilagođene okolnostima svake pojedine države članice. Suradnja s Međunarodnom organizacijom rada na području proširenja skupa podataka o MKB-10 (Međunarodna klasifikacija bolesti i srodnih zdravstvenih problema; eng. International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems ICD-10) mogla bi omogućiti uporabu baza podataka o zdravstvenoj skrbi, što će olakšati brže i učinkovitije prikupljanje podataka.

5.4.2. EGSO izražava žaljenje zbog prekida obrade europskih statistika u vezi s profesionalnim bolestima i poziva na ponovno uvođenje statističkih analiza o izloženosti kancerogenim tvarima na radnom mjestu, poput projekta CAREX u devedesetim godinama. EGSO pozitivno ocjenjuje najnovija nastojanja Komisije u pogledu stvaranja baze podataka i razvoja modela za procjenu izloženosti radnika nizu opasnih kemijskih proizvoda u državama članicama EU-a i u zemljama EFTA-e/EGP-a (projekt HAZCHEM).

⁽⁵⁾ Public consultation on the new occupational health and safety policy framework („Javno savjetovanje o novom okviru za politiku zdravlja i sigurnosti na radu”), lipanj 2014.

5.5. Suradnja s međunarodnim institucijama

5.5.1. EGSO smatra da jačanje suradnje s međunarodnim organizacijama, posebice s Međunarodnom organizacijom rada (ILO), Međunarodnom zdravstvenom organizacijom (WHO) i Organizacijom za gospodarsku suradnju i razvoj (OECD), mora biti prioritet kako bi se u cijelom svijetu smanjile ozljede na radu i profesionalne bolesti.

5.5.2. Posebnu pozornost treba pridavati nedostacima u pogledu zdravlja i sigurnosti na radu u globalnim opskrbnim lancima, čime se doprinosi postojanju sigurnijih radnih mjesta ne samo u Europi već i na svim kontinentima. Pri sklapanju sporazuma EU treba voditi računa o uključivanju ove teme kako bi se osiguralo da partneri EU-a poštuju konvencije i preporuke ILO-a. EGSO podsjeća na prethodna mišljenja o azbestu i traži od Komisije da usvoji konkretno stajalište u svrhu postizanja zabrane azbesta na svjetskoj razini.

5.5.3. EGSO državama članicama preporučuje provedbu međunarodnih normi i konvencija, a Komisija mora sastavljati redovita izvješća o njihovom stvarnom poštivanju u državama članicama.

Bruxelles, 11. prosinca 2014.

Predsjednik
Europskog gospodarskog i socijalnog odbora
Henri MALOSSE

PRILOG

mišljenju Europskog gospodarskog i socijalnog odbora

Sljedeći amandmani, koji su dobili barem četvrtinu od ukupnog broja glasova, odbijeni su za vrijeme rasprave:

Točka 1.8.

Izmijeniti kako slijedi:

„EGSO smatra da je uključivanje radnika i svih socijalnih partnera na svim razinama i na radnom mjestu od temeljne važnosti za učinkovitu provedbu strategije. Poziva Komisiju da intenzivira rasprave i savjetovanje sa socijalnim partnerima te razvije usklađene mjere. Države članice moraju promicati poticati socijalni dijalog o pitanjima zdravlja i sigurnosti između poslodavaca i predstavnika radnika i sklapanje kolektivnih ugovora.”

Rezultat glasovanja

Za: 66
Protiv: 143
Suzdržanih: 17

Točka 3.2.

Izmijeniti kako slijedi:

„EGSO ističe da se u Komunikaciji Komisije ne predviđa deblokada zakonodavstva, osobito u pogledu mišićno-koštanih problema i revizije postojeće direktive o zaštiti radnika od kancerogenih tvari. ~~EGSO utvrđuje i nepostojanje referentnih modela za stvaranje pravnog okvira za predviđanje promjena, na što je već pozvao i Europski parlament. EGSO poziva Komisiju na hitno rješavanje tih pitanja.~~”

Rezultat glasovanja

Za: 60
Protiv: 141
Suzdržanih: 13

Točka 3.5.

Izmijeniti kako slijedi:

„Tehnološke inovacije i novi oblici organizacije rada, osobito novi, netipični radni uvjeti, stvaraju nove okolnosti s novim izazovima, ali i ponekad mogu stvoriti nove rizike koji još nisu na odgovarajući način utvrđeni. Utvrđivanje tih rizika i njihovo sprečavanje te definiranje postojećih i novih profesionalnih bolesti prijeke su zadaće. Neophodno je i neodložno iznaći rješenja za izmjenu postojećeg zakonodavstva ili usvajanje novog zakonodavstva primjerenog utvrđenim rizicima.”

Rezultat glasovanja

Za: 77
Protiv: 140
Suzdržanih: 10

Točka 3.9.

Izmijeniti kako slijedi:

„EU se neprestano suočava s gospodarskom stagnacijom i visokim stopama nezaposlenosti. Nezaposlenost predstavlja posebno područje u smislu zaštite zdravlja na radu budući da je u nekim slučajevima povezana s duševnim bolestima. Neprijavljeni radnici također u nekim slučajevima mogu biti ~~su~~ izloženi visokim rizicima i ozljedama na radu. EGSO je uvjeren da unapređenje životnih uvjeta, posebice u pogledu zdravlja i sigurnosti na radu, uz strukturalna ulaganja, predstavlja vrlo važan doprinos održivom gospodarskom rastu, promicanju kvalitetnih radnih mjesta i socijalnoj koheziji.”

Rezultat glasovanja

Za: 62
Protiv: 145
Suzdržanih: 10

Točka 4.6.

Izmijeniti kako slijedi:

„Države članice moraju poticati i promicati socijalni dijalog između poslodavaca i predstavnika radnika ~~kollektivno pregovaranje i sklapanje kolektivnih sporazuma~~, pri čemu se socijalnim partnerima mora jamčiti važna i djelotvorna uloga u oblikovanju i provedbi politika zdravlja i sigurnosti na radu te u promicanju sigurnog i zdravog okruženja na radnom mjestu.”

Rezultat glasovanja

Za: 66
Protiv: 141
Suzdržanih: 17
